

ההבדל בין אדם לבהמה

לדמותו של ראש ישיבת מיר

הגאון הצדיק רבי נתן צבי פינקל זצ"ל

מהו המתכון הבטוח להיות מיליונר??? – זו השאלה שמעסיקה אנשים רבים. באוניברסיטה אמריקנית מפורסמת החליטו לבדוק זאת בצורה מדעית. הם בחרו 250 מיליונרים, והצמידו להם סטודנטים שיתעדו את סדר יומם כדי לברר מה הפך אותם לעשירים.

המחקר יצא לדרך. 250 הסטודנטים נצמדו כל אחד למיליונר "שלו", ורשמו בפרוטרוט את סדר יומו ואת מעשיו במשך כמה חודשים. לבסוף הגישו הסטודנטים את רישומיהם, והחוקרים החלו לנתח את הנתונים.

מרבית הנתונים היו דומים, אבל נתון אחד בלט בשונותו. אצל 249 מהמיליונרים הוקדש מרבית הזמן למלחמות במתחרים: ריגול תעשייתי, מניעת הדלפת מידע וניהול משפטים מתישים. רק אחד מבין המיליונרים לא ניהל שום מאבק נגד אף אחד. לא היו לו אויבים והוא לא תבע למשפט אף מתחרה.

החליטו החוקרים לבדוק את הדבר. הם פנו אל האיש שהיה בעל רשת בתי מרקחת גדולה, וביקשו לראינו. "מדוע אינך נלחם במתחריך ואין לך אויבים, כאשר הדבר הזה מאפיין את כל המיליונרים האחרים?" שאלו החוקרים.

"אספר לכם סיפור", פתח העשיר ואמר "בתחילת דרכי הייתי נאמן לדרכו של אבי המנוח שאמר תמיד: קבע מטרות – והשג אותן בכל מחיר!! הייתי איש עסקים נוקשה וחסר פשרות. אבל לפני כמה שנים ערכתי עם כמה ממנהלי הרשת סדרת "סיורי עומק" שנועדו להכיר את התרבות במקומות שונים בעולם, כדי להתאים את מוצרינו לאוכלוסיות מגוונות.

אחת המדינות שבהן ביקרתי הייתה ישראל. טיילנו בכל הארץ ונהנינו, וביום האחרון אמר לנו המדריך שהוא עומד לקחת אותנו למקום המרתק ביותר בישראל, לטעמו. ציפינו לסיור באיזה אתר ארכיאולוגי מרהיב או במנזר צלבני עם ציורי קיר מרשימים, אבל במקום זה נסענו לשכונה ישנה וצפופה בירושלים, שהייתה לא הכי מרשימה בלשון המעטה. המיניבוס שלנו עצר לפני בניין גדול ורוחש פעילות, כשעשרות צעירים נכנסים ויוצאים ממנו כל הזמן. המדריך פתח ושאל: "אמרו לי בבקשה, מה אמור להיות גודלו של מוסד חינוכי בן 6,000 תלמידים? ערכנו חישובים מהירים של אולמי ההרצאות, חדרי המחשוב, שטחי הגינון, מעונות הסטודנטים, חדרי הסגל, משרדי ההנהלה וכדומה, והגענו למסקנה שיש צורך בשטח של 150,000 מטר מרובע. וכמה אנשי צוות לדעתכם אמורים לעבוד במוסד כזה? הוסיף המדריך לשאול. תשובותינו נעו בין 350 ל-400 איש.

ובכן, אמר לנו המדריך, ברוכים הבאים לישיבת "מיר". בישיבה הזו לומדים כ-6,000 תלמידים ושטחה הוא כ-3,000 מטר רבוע בלבד, זאת אומרת שלפי חישוביכם לכל תלמיד מוקצה חצי מטר מרובע. את צוות הישיבה מאיישים כ-20 אנשים בלבד, ויש לה מנהל אחד ויחיד האחראי על הכול: מקבלת תלמידים, דרך קביעת החומר הלימודי ועד לניהול התקציב.

היינו כולנו המומים. המדריך ערך לנו סיור בישיבה, אולמות הלימוד היו מלאים עד אפס מקום. הלומדים היו שקועים כל כך בלימודם, עד שאפילו לא הבחינו בנו. עברנו קומה אחרי קומה, ובכל פינה אפשרית או בלתי אפשרית ישבו אנשים ולמדו.

זה היה מחזה מדהים ומחשמל שהותיר אותנו ללא מילים. בכל סיורינו בעולם לא ראינו מחזה מרתק שכזה.

בתום הסיור נקבע לנו פגישה עם ראש הישיבה בכבודו ובעצמו, "אבל אל תיבהלו ממצבו הגופני", אמר לנו המדריך, "האיש סובל ממחלת פרקינסון ומעוד מחלות רבות".

נכנסנו לבית פשוט המרוהט ברהיטים בסיסיים ביותר, ליד שולחן הסלון ישב ראש הישיבה, הרב נתן צבי פינקל, הוא דיבר אך בקושי, אבל קיבל אותנו במאור פנים. אחד מחברי אור אומץ ושאל: "כבוד הרב, כולנו פה מנהלים חברות ומפעלים, ואיננו מצליחים להבין כיצד מוסד כמו שלכם מתנהל? מה הסוד פה?"

ראש הישיבה חייך והשיב בשאלה: "ידידי היקרים, התדעו מה ההבדל בין אדם לבין בהמה?"

"כשבהמה רוצה משהו" המשיך הרב, "היא תנסה להשיג אותו גם אם תדרוך בדרך על כל מי שנמצא סביבה. האדם, לעומת זאת, מסוגל לוותר על רצונותיו כדי לא להזיק לזולתו. יתרה מזו: האדם יכול אפילו לגרוע הנאה מעצמו כדי להיטיב לחברו.

"כאן בישיבה חיים בני אדם. וכאשר כל אחד חושב כיצד גם השני יכול לחיות לצדו, לאף אחד אין בעיה".

הדברים ננעצו בליבי כמו סכין, זה היה הפוך לחלוטין מדברי אבי המנוח שאמר תמיד קבע מטרות, והשג אותם בכל מחיר!! הבנתי שזוהי התנהגות של בהמה. מאותו יום החלטתי לא להצר את צעדיו של שום אדם – והאמינו לי שלא הפסדתי מכך מאומה, סך הכל זכיתי להפוך בחזרה לבן אדם.